

Riigikogu põhiseaduskomisjoni istungi protokoll nr 171

Tallinn, Toompea

Neljapäev, 04. juuni 2026

Algus 13.41, lõpp 14.35

Juhataja: Ando Kiviberg (esimees)

Protokollija: Markus Veia (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Jüri Jaanson (Kalle Laaneti asendusliige), Katrin Kuusemäe, Priit Sibul (Helir-Valdor Seederi asendusliige), Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein

Komisjoni ametnikud: Erle Enneveer (nõunik-sekretariaadijuhataja), Helin Leichter (nõunik), Karin Tuulik (nõunik)

Puudusid: Ants Frosch, Anastassia Kovalenko-Kõlvart, Lauri Läänemets, Evelin Poolamets ja Jaak Valge

Kutsutud: Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna riigi koosloome keskkonna nõunik Karmen Vilms; Riigikantselei õigusosakonna koosloome keskkonna projektijuht Kristina Liik; Riigikogu Kantselei direktor Antero Habicht ja õigus- ja analüüsiosakonna juhataja Kaido Jõgeva (1. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi avaliku õiguse talituse juhataja Illimar Pärnamägi ja nõunik Eleri Kästik (2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Vabariigi Valitsuse algatatud Riigi Teataja seaduse muutmise seaduse (879 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud haldusmenetluse seaduse ja avaliku teabe seaduse muutmise seaduse (866 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine
3. Info ja muud küsimused

1. Vabariigi Valitsuse algatatud Riigi Teataja seaduse muutmise seaduse (879 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine

Ando Kiviberg tutvustas külalisi ning sõnas, et täna istungil tehakse menetlusotsused. Esmaspäeval istungil kuulati ära huvirühmade arvamused ja ettepanekud ning ministeeriumi seisukohad. Justiits- ja Digiministeeriumi esitatud ettepanekute põhjal on muudatusettepanekute loetelu kavandisse kantud on neli võimalikku komisjonipoolset muudatusettepanekut. Ta andis muudatusettepanekute tutvustamiseks sõna Justiits- ja Digiministeeriumi esindaja Karmen Vilmsile.

Karmen Vilms selgitas, et Justiits- ja Digiministeeriumi esimese muudatusettepaneku sisu on muuta eelnõu § 1 punktis 1 lisatava Riigi Teataja seaduse (RTS) § 12¹ lõike 1 sõnastust.

Muudatuse eesmärk on tuua selgelt esile, et keskkonnas Sätla toimuvad kolm põhitegevust. Nendeks on eelnõude koostamine, eelnõude menetlemine ning menetlusteabe avalikustamine.

Ando Kiviberg küsis, kas muudatusettepanekut nr 1 muudatusettepanekute loetelu kavandis on vaja hääletada või on kõik sellega nõus. Komisjoni liikmed nõustusid muudatusettepanekuga.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 1:

1. Muuta eelnõu § 1 punktis 1 muudetav RTS § 12¹ lõige 1 ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Riigi koosloome keskkond nimega Sätla (edaspidi Sätla) on andmekogu, milles koostatakse ja menetletakse õigusaktide eelnõusid ja muude dokumentide kavandeid (edaspidi akti eelnõu) ning avalikustatakse asjaomane menetlusteave kuni nende heakskiitmise või allakirjutamise ja avaldamiseni Riigi Teatajas või muus õigusaktidega sätestatud korras.“.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

Karmen Vilms tutvustas teist muudatusettepanekut. Justiits- ja Digiministeerium teeb ettepaneku muuta eelnõus RTS § 12¹ lõiget 3. Muudatuse eesmärk on täpsustada, et isikuandmete kaasvastutavad töötajad on Sätlat kasutavad asutused. Ettepaneku tegi Andmekaitse Inspektsioon ning ministeerium toetab seda.

Ando Kiviberg küsis, kas muudatusettepanekut nr 2 muudatusettepanekute loetelu kavandis on vaja hääletada või on kõik sellega nõus. Komisjoni liikmed nõustusid muudatusettepanekuga.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 2:

2. Muuta eelnõu § 1 punktis 1 muudetav RTS § 12¹ lõige 3 ja sõnastada see järgmiselt:

„(3) Andmekogus isikuandmete kaasvastutavad töötajad on Sätlat kasutavad asutused.“.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

Karmen Vilms tutvustas kolmandat muudatusettepanekut. Justiits- ja Digiministeerium teeb ettepaneku täiendada eelnõu § 1 punktis 1 RTS § 12¹ uue lõikega 6. Muudatuse eesmärk on sätestada, et juhul kui põhiseaduslikud institutsioonid koostavad ja menetlevad eelnõusid oma andmekogus, avalikustatakse Sätlas menetlusteave ehk sama paragrahvi lõike 5 punktides 2 ja 3 nimetatud teave. Muudatusest tulenevalt nummerdatakse sama paragrahvi järgnevad lõiked ümber.

Ando Kiviberg küsis, kas muudatusettepanekut nr 3 muudatusettepanekute loetelu kavandis on vaja hääletada või on kõik sellega nõus. Komisjoni liikmed nõustusid muudatusettepanekuga.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 3:

3. Täiendada eelnõu § 1 punktis 1 muudetavat RTS § 12¹ uue lõikega 6, muutes järgnevate lõigete numeratsiooni, järgmises sõnastuses:

„(6) Põhiseadusliku institutsiooni oma andmekogus koostatavate ja menetletavate aktide eelnõude kohta avalikustatakse Sätlas käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 2 ja 3 nimetatud teave.“.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

Karmen Vilms tutvustas neljandat muudatusettepanekut. Justiits- ja Digiministeerium teeb ettepaneku jätta eelnõu § 1 punktist 2 välja RTS § 14 lõige 7. Muudatuse põhjuseks on asjaolu, et Riigikogu otsus võtta kasutusele oma eelnõude menetlemise infosüsteem, mis ühilduks Sätlaga, ei vaja seaduse tasandil eraldi reguleerimist. Seetõttu jäetakse vastav säte eelnõust välja.

Ando Kiviberg küsis, kas muudatusettepanekut nr 4 muudatusettepanekute loetelu kavandis on vaja hääletada või on kõik sellega nõus. Komisjoni liikmed nõustusid muudatusettepanekuga.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 4:

4. Teha eelnõus järgmised muudatused:

4.1. Asendada eelnõu § 1 punkti 2 sissejuhatatavas lauses tekstiosa „lõigetega 5–10“ tekstiosaga „lõigetega 5–9“;

4.2. Jätta eelnõu § 1 punktist 2 välja eelnõuga muudetav RTS § 14 lõige 7, muutes järgnevate lõigete numeratsiooni.

Väljajäetav tekst:

„(7) Riigikogu võtab Sätla kasutusele Riigikogu juhatuse otsuse alusel, milles sätestatakse kasutuselevõtu ulatus, ülemineku ajakava ja kord.“.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

Helin Leichter sõnas, et eelnõu on läbinud keele- ja normitehnilise toimetuse ning tutvustas eelnõu keeleparandusi.

Ando Kiviberg andis sõna Riigikogu esindaja Antero Habichtile.

Antero Habicht sõnas, et Riigikogu Kantselei on saavutatud tulemusega rahul, IT-süsteemi valmimise väljatöötamine võtab aga aega. Süsteemi loomiseks tuleb taotleda riigieelarvest rahastust ning alustada arendustöödega. Eesmärk on pakkuda kodanikele selgem ja arusaadavam süsteem, mis parandab nende informeeritust ja kaasatust õigusloomeprotsessis. Selleni jõudmiseks on veel pikk tee minna.

Ando Kiviberg tegi ettepaneku teha menetlusotsused.

Otsustati:

1.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 10.06.2026 (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

1.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

1.3. Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 17.06.2026 (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud haldusmenetluse seaduse ja avaliku teabe seaduse muutmise seaduse (866 SE) eelnõu teise lugemise ettevalmistamine

Ando Kiviberg tutvustas teise päevakorrapunkti raames külalisi ning selgitas, et antud eelnõu puhul on plaanis täna teha menetlusotsused. 2. juuni põhiseaduskomisjoni istungil kuulati ära Isamaa fraktsiooni muudatusettepaneku tutvustus ning huvigruppide arvamused ja ettepanekud. Komisjoni liikmetele on edastatud muudatusettepanekute loetelu kavand, mis sisaldab nelja ettepanekut, millest kaks on teineteist välistavat. Enne otsuste tegemist kuulatakse ära muudatusettepanekute tutvustused ning seejärel otsustatakse edasine tegevussuund. Lisaks juhtis ta tähelepanu, et Justiits- ja Digiministeerium on esitanud eelnõu esimese lugemise seletuskirja juurde vea parandamise õiendi, mis muudab seletuskirja põhjendusi e-templi nõude väljavõtmise kohta eelnõust. Riigikohus on esitanud omapoolse seisukoha, milles palutakse mitte piirduda seletuskirja parandamisega, vaid sätestada ka eelnõus e-templi lisamine automaatse haldusakti vorminõudena. Justiits- ja Digiministeerium on esitanud selle kohta oma sõnastusettepaneku. Arutelu keskmes on kaks võimalikku lahendusviisi e-templi nõude käsitlemiseks. Eelnõu algversioonis oli e-templi nõue sätestatud, kuid hiljem eemaldati see viitega kehtivale haldusmenetluse seaduse § 27 lõikele 1, kus on see nõue juba reguleeritud. Samas on Riigikohtu hinnangul see regulatsioon ebapiisav ning seetõttu tehakse ettepanek lisada e-templi nõue eelnõusse tagasi. Küsimus puudutab eelkõige haldusakti andmise aja ja kehtivuse tuvastamist. Olemasolev tehniline lahendus võimaldab e-templi lisamist dokumendi genereerimise hetkel, kuid see ei pruugi kajastada haldusakti tegelikku andmise aega. Ta tõi välja, et selline olukord võib tekitada probleeme õigusselguses, eriti juhul, kui dokumenti kasutatakse hiljem muutunud õigusliku olukorra kontekstis. Ta andis sõna Justiits- ja Digiministeeriumi esindajatele, et nad selgitaksid probleemi ulatust ja võimalikke lahendusi.

Illimar Pärnamägi selgitas, et Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei ole haldusakti andmise aja küsimus probleem. Haldusmenetluse seaduse § 55 lõike 4 kohaselt tuleb haldusaktile märkida selle andmise aeg ning see peab olema dokumendis niikuinii kirjas. E-tempel võimaldab aega tehniliselt turvalisemalt kindlaks teha, kuid see ei ole ainus viis aja tuvastamiseks. Kui haldusaktis märgitud aeg on vale või teadlikult moonutatud, on tegemist dokumendi võltsimisega, mis on käsitletav kuriteona. E-templi tehnoloogiline funktsioon on siduda dokument kindla asutusega.

Erik Janson selgitas, et e-templil on kaks peamist funktsiooni. Esiteks võimaldab see tõendada dokumendi päritolu ning siduda selle konkreetse asutusega. Teiseks aitab e-tempel tagada dokumendi terviklikkust. Terviklikkuse tagamine on laiemalt infosüsteemi küsimus ning seda tuleb tagada juba dokumentide haldamisel infosüsteemis. Selleks tuleb järgida Eesti

infoturbe standardeid. Samuti rõhutas ta, et dokumendi terviklikkuse tagamine algab enne dokumendi lõplikku vormistamist.

Priit Sibul küsis, mida tähendab e-templi puhul dokumendi sidumine asutusega. Tema hinnangul peab haldusakti andmise aeg olema dokumendis niikuinii kirjas ning samuti on dokumendis näidatud selle andnud asutus. Ta palus selgitada, milles seisneb e-templi tegelik funktsioon ning mida tähendab praktikas dokumendi asutusega sidumine. Samuti küsis ta, miks on selline sidumine vajalik olukorras, kus dokumendi andja on juba dokumendis kajastatud.

Erik Janson tõi näite igapäevaelust. Internetipangast pangaväljavõtte tellimisel lisatakse dokumendile tempel, mis tõendab teisele osapoolele, millisest pangast dokument pärineb. Samamoodi annab e-tempel dokumendile usaldusväärse info selle päritolu kohta ning näitab, millisest asutusest dokument on väljastatud. E-tempel sisaldab kuupäeva ja kellaaega. E-tempel ei ole digiallkiri, vaid kinnitab dokumendi päritolu asutusest, sõltumata sellest, kas dokumendi väljastas inimene või infosüsteem.

Ando Kiviberg selgitas, et Riigikohtu halduskolleegium on teinud ettepaneku sätestada e-templi nõue automaatse haldusakti vorminõudena. Kuna automaatotsuseid teeb infosüsteem, on loogiline, et ka e-tempel lisatakse dokumendile selle loomise hetkel automaatselt. Selle lahenduse rakendamisega võivad kaasneda ressursiküsimused. Ta palus Justiits- ja Digiministeeriumi esindajatel selgitada komisjoni liikmetele täpsemalt, milles seisneb vastav probleem ning millised on sellega seotud piirangud.

Illimar Pärnamägi selgitas, et lisaks ressursiküsimusele on tegemist ka digitaalse asjaajamise ja menetlemise loogika küsimusega. Viimastel aastatel on liigutud suunas, kus haldusotsused eksisteerivad esmajoones andmetena andmekogudes ning on sealt kasutajatele kättesaadavad. Sellisel juhul loetakse otsus isiku suhtes tehtuks ja kehtivaks juba andmekogus olevate andmete alusel. E-templi eesmärk on kinnitada dokument hetkel, kui see andmekogust eraldatakse ning muutub eraldiseisvaks dokumendiks, mida kasutatakse väljaspool infosüsteemi. E-tempel lisatakse dokumendile selle väljastamisel, et kinnitada selle päritolu ning seostada dokument vastava asutusega.

Ando Kiviberg palus Justiits- ja Digiministeeriumi esindajal tutvustada digitempli lahendust ning selgitada sellega seotud küsimusi.

Illimar Pärnamägi selgitas, et e-templi kasutamine ei ole seotud üksnes automaatsete haldusotsuste kasutuselevõtuga, vaid see on juba kehtivas õiguses reguleeritud ning praktikas kasutusel. Ka käsitsi koostatud elektrooniliste haldusaktide puhul peab olema võimalus kasutada e-templit. Praktikas ei lisata e-templit alati kohe, kuna haldusotsused eksisteerivad sageli esmalt andmetena andmekogudes ning eraldi dokumenti ei pruugi kohe moodustada. Ta selgitas, et e-tempel lisatakse dokumendile siis, kui tekib vajadus see infosüsteemist eraldada ja eraldi dokumendina kasutada. Kehtiv regulatsioon näeb ette, et dokumendile lisatakse digiallkiri ja vajaduse korral e-tempel või põhjendatud juhul üksnes e-tempel. Digiallkirja andmine eeldab inimese tegevust ning PIN-koodi kasutamist, mistõttu võib massiliste toimingute puhul sellest loobuda ja kasutada üksnes e-templit, mis ongi antud juhul põhjendatud.

Priit Sibul sõnas, et dokumendi loomisel infosüsteemis peab sellel olema kas digiallkiri või e-tempel. Varasema selgituse kohaselt lisatakse e-tempel dokumendile selle väljastamisel. Ta soovis selgitust, kas andmekogus võib eksisteerida dokument, millel puudub nii digiallkiri kui ka e-tempel. Ta palus ka selgitada, millisel kujul selline dokument infosüsteemis eksisteerib ning kuidas on sellisel juhul võimalik tuvastada dokumendi loomise aeg. Samuti küsis ta, kas piisab sellest, et dokumendis endas on märgitud selle koostamise aeg.

Erik Janson vastas, et dokumendi sisse on võimalik märkida kuupäev, kuid sellest üksi ei pruugi piisata. Dokumendil on olemas ka metaandmed, mis annavad täiendavat teavet selle loomise kohta. Järgmine samm on dokumendi e-tembeldamine, mille käigus paigutatakse dokument konteinerisse ning see kinnitatakse riigi usaldustaristu abil. Sellega tõendatakse, et dokument on konkreetsel ajahetkel kindlal kujul olemas ning et see on väljastatud kindla osapoole poolt.

Priit Sibul tõdes, et tema arusaama kohaselt on võimalik luua andmekogusse dokument, millel puudub nii digiallkiri kui ka e-tempel. Sellisel juhul võib dokumendis olla kirjas selle koostamise aeg ning vastavad andmed kajastuvad ka metaandmetes.

Erik Janson vastas, et dokumendi terviklikkust ja jälgitavust saab tagada andmekogu enda turbenõuete abil. Eestis on kehtestatud infoturbe standardid, mis sätestavad vastavad terviklikkuse nõuded. Võimalik on valida erinev turbetase, mis määrab nõuded selle kohta, kuidas tagatakse dokumentide jälgitavus, sealhulgas nende muutmine ja genereerimise aeg.

Illimar Pärnamägi tõi komisjoni liikmetele slaidide põhjal näite mootorsõidukimaksu otsusest infosüsteemis. Andmekogus on nähtavad otsuse sisu, aadressaat, kuupäev ning tasumise tähtajad ning selle alusel loetakse otsus kehtivaks. Selles etapis ei ole dokumendile veel e-templit lisatud. Infosüsteem kinnitab andmekogu vahendusel otsuse kehtivust vastavalt turvanõuetele. Dokumendi allalaadimisel moodustatakse eraldi fail ning selle juurde tekib konteiner, millele lisatakse e-tempel. Sellisel juhul ei ole tegemist digiallkirjaga, vaid e-templiga, mis kinnitab dokumendi päritolu ja kehtivuse.

Ando Kiviberg selgitas, et e-templi küsimuse lahendamiseks on kaks võimalikku lähenemist. Üks võimalus on taastada eelnõu algne kooskõlastusringi aegne sõnastus ning sätestada, et automaatsele haldusaktile lisatakse e-tempel. Teine võimalus on lähtuda kättetoimetamise põhimõttest. Ta palus Justiits- ja Digiministeeriumi esindajatel selgitada komisjoni liikmetele nende kahe lähenemise erinevusi.

Illimar Pärnamägi selgitas, et e-templi nõue oli eelnõu koostamise käigus küll sees, kuid lõpuks jäeti välja, tuginedes kehtivale regulatsioonile. Haldusmenetluse seaduse § 27 lõige 1 reguleerib juba e-templi kasutamist ning seetõttu ei peetud vajalikuks seda eelnõus eraldi korrata. E-templi kohustuslik sätestamine eelnõus muudaks regulatsiooni rangemaks võrreldes kehtiva õigusega. Haldusaktid jagunevad üldjoontes kaheks: õigusi piiravateks ja soodustavateks haldusaktideks. Soodustavate haldusaktide puhul ei ole kättetoimetamisele seatud sama rangeid vorminõudeid ning neid võib teatavaks teha paindlikumalt. Kui e-templi nõue oleks eelnõus sätestatud, laieneks see kõikidele haldusaktidele, sealhulgas neile, mille puhul see ei ole põhjendatud. Seetõttu peeti otstarbekaks lähtuda üldisest regulatsioonist. Kui peetakse vajalikuks suuremat selgust, võib kaaluda täpsustava sätte lisamist, kuid sellisel juhul tuleks arvestada erinevate haldusaktide erisustega. Lõpetuseks tõdes ta, et kehtiv

praktika on seni toiminud ning olulisi praktilisi probleeme ei ole esile kerkinud.

Ando Kiviberg küsis, milline oleks e-templi automaatse lisamise mõju Eesti riigi infosüsteemidele. Ta täpsustas, et soovib hinnangut eelkõige süsteemide koormuse ning täiendava andmemahu osas.

Erik Janson vastas, et e-templi automaatse lisamise mõju kohta ei ole tehtud detailset mõjuhinnangut. Selleks tuleks põhjalikult analüüsida kõiki haldusakte väljastavaid infosüsteeme. Selline muudatus võib kaasa tuua märkimisväärse arendusvajaduse. Samuti selgitas ta, et andmemahu mõju sõltub konkreetsest infosüsteemist ja väljastatavate aktide hulgast. Kuigi üksikud dokumendid ei ole tavaliselt suure mahuga, on siiski vajalik teha põhjalik mõjuhinnang, et hinnata muudatuse tegelikku mõju.

Timo Suslov kommenteeris, et teisipäevasel istungil tekkinud küsimused on tänaseks saanud vastused ning vajalikud selgitused on esitatud. Esitatud näited on olnud arusaadavad ja selgitavad ning kavandatav lahendus vähendab selgelt bürokraatiat.

Ando Kiviberg tegi ettepaneku liikuda muudatusettepanekute arutelu ja hääletamise juurde. Esimese muudatusettepanek on komisjonipoolne muudatusettepanek Justiits- ja Digiministeeriumi esitatud ettepaneku põhjal. Ta palus ministeeriumi esindajal seda tutvustada.

Illimar Pärnamägi tutvustas muudatusettepanekut ning selgitas, et eelnõu kehtestab piirangu, mille kohaselt ei tohiks haldusakte automatiseeritult menetleda olukorras, kus haldusakti seaduslikus aluses esineb kaalumisruum või määratlemata õigusmõiste. Sellisel juhul peaks automatiseerimise võimalus olema seaduses eraldi ette nähtud. Ta tõdes, et eelnõu ettevalmistamise käigus jõuti järeldusele, et selline piirang on liiga kitsendav. Määratlemata õigusmõisted on oma olemuselt tõlgendatavad ning nende esinemine võib takistada automatiseerimist ka juhtudel, kus see oleks võimalik. Seetõttu peeti otstarbekaks jätta piirang üksnes kaalumisruumiga haldusaktide puhul, mis on piisav automatiseerimise välistamiseks.

Ando Kiviberg küsis, kas Justiits- ja Digiministeeriumi esitatud muudatusettepanek lahendab sama probleemi mis Isamaa fraktsiooni muudatusettepanek.

Illimar Pärnamägi vastas, et ministeeriumi esitatud muudatusettepanek lahendab sama probleemi, kuid teeb seda vähem piiraval viisil.

Ando Kiviberg pani hääletusele muudatusettepaneku nr 1 muudatusettepanekute loetelu kavandis.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 1:

1. Muuta eelnõu § 1 punktis 1 muudetava HMS § 7¹ lõige 2 ja sõnastada see järgmiselt: „(2) Haldusorgani nimel tegutseva isiku vahetu sekkumiseta tohib kaalutlusõiguse teostamist eeldava haldusakti anda või haldustoimingu sooritada eriseaduses ettenähtud juhul ja korras.“

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (muudatusettepaneku poolt 6: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein; vastu 0;

erapooletuid 1: Priit Sibul).

Ando Kiviberg selgitas, et teise muudatusettepaneku on esitanud Isamaa fraktsioon. Muudatusettepanek nr 1 on juba toetust leidnud ja ettepanekud on teineteist välistavad.

Priit Sibul soovis ettepaneku hääletamist.

Ando Kiviberg pani hääletusele muudatusettepaneku nr 2 muudatusettepanekute loetelu kavandis.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 2:

2. Eelnõu paragrahvi 1 punkt 1 muudetakse selliselt, et Haldusmenetluse seaduse paragrahvi 7¹ lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

“(2) Kaalutlusõiguse teostamisel või määratlemata õigusmõistete sisustamisel automaatset haldusmenetlust ei teostata.”

Isamaa fraktsioon

Juhtivkomisjon: JÄTTA ARVESTAMATA (muudatusettepaneku poolt 1: Priit Sibul; vastu 6: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

Helin Leichter tutvustas kolmandat muudatusettepanekut ning selgitas, et ettepanek tuleneb keeletoimetaja märkustest. Eelnõu praeguse sõnastuse kohaselt on menetlusosalisel või taotlejal õigus isiklikule kontaktile haldusorgani nimel tegutseva isikuga ning õigus olla ära kuulatud. Muudatuse eesmärk on täpsustada, et nii menetlusosalisel kui ka taotlejal on ärakuulamisõigus ning mõlemat tuleb sellest võimalusest teavitada. Seetõttu on otstarbekas asendada sõna „või“ sõnaga „ja“. Ta lisas, et muudatus on eelnõu algatajaga kooskõlastatud.

Ando Kiviberg küsis, kas muudatusettepanekut nr 3 muudatusettepanekute loetelu kavandis on vaja hääletada või on kõik sellega nõus. Komisjoni liikmed nõustusid muudatusettepanekuga.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 3:

3. Asendada eelnõu § 1 punktis 1 muudetava HMS § 7¹ lõike 3 esimeses ja kolmandas lauses sõna „või“ sõnaga „ja“.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Priit Sibul, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

Ando Kiviberg tutvustas neljandat muudatusettepanekut ning selgitas, et siin on pakutud kaks alternatiivset varianti. Üks võimalus on pöörduda tagasi eelnõu algse kooskõlastusringil olnud sõnastuse juurde, mille kohaselt lisatakse automaatsele haldusaktile e-tempel. Teise variandi kohaselt täiendatakse eelnõu § 1 punktis 1 muudetavat haldusmenetluse seaduse § 7¹ lõiget 4 kolmanda lausega, mille kohaselt lisatakse automaatsele haldusaktile haldusmenetluse seaduse § 27 lõikes 1 nimetatud e-tempel, välja arvatud juhul, kui haldusmenetluse seaduse kohaselt võib haldusakti menetlusosalisele teatavaks teha vabas vormis.

Illimar Pärnamägi selgitas, et Justiits- ja Digiministeeriumi esmane eelistus on jääda olemasoleva eelnõu sõnastuse juurde. Kui arutelude põhjal püsib ebaselgus, võib kaaluda

täpsustava sätte lisamist. Sellisel juhul eelistab ministeerium enda pakutud sõnastusvarianti.

Ando Kiviberg sõnas, et tema arusaama kohaselt on Justiits- ja Digiministeeriumi pakutud pikem sõnastusvariant saanud ka Riigikohtu halduskolleeegiumi esindajate heakskiidu ning nad on sellega nõus.

Illimar Pärnamägi vastas, et Riigikohtu esindajatelt saadud tagasiside kohaselt peetakse vajalikuks teha vastav muudatus, kuid konkreetset sõnastust, vormi või asukohta eelnõus ei ole nende poolt täpsustatud.

Ando Kiviberg ütles, et vestles Riigikohtu halduskolleeegiumi esimehe Ivo Pilvinguga ja kinnitas, et e-templi nõude täpsustamist peetakse vajalikuks ning ollakse valmis toetama Justiits- ja Digiministeeriumi poolt pakutud täpsustatud sõnastust, võrreldes kooskõlastusringil eelnõus olnud algse variandiga.

Priit Sibul sõnas, et komisjonil on valida kahe variandi vahel: kas kasutada lühemat või pikemat sõnastusvarianti. Eelnõu algataja eelistus on aga jääda olemasoleva sõnastuse juurde. Ta küsis, kas komisjon peab igal juhul valima kahe esitatud alternatiivi vahel. Ta sõnas, et toetab olemasolevat eelnõu sõnastust ja selle muutmata jätmist.

Ando Kiviberg selgitas, et e-templi küsimust arutati eelmisel komisjoni istungil ja arutelu on jõudnud sellesse etappi Riigikohtu halduskolleeegiumi selge sisendi ja soovitusel tõttu. Eesmärk on leida lahendus, mis oleks vastuvõetav nii seadusandjale, Justiits- ja Digiministeeriumile kui ka Riigikohtu halduskolleeegiumile. Esitatud variandid on kujunenud sellest vajadusest.

Illimar Pärnamägi märkis, et kui kumbagi esitatud alternatiivi ei toetata, jääb eelnõu muutmata ning kehtima olemasolev lahendus.

Ando Kiviberg pani hääletusele muudatusettepaneku nr 4 muudatusettepanekute loetelu kavandis.

Muudatusettepanekute loetelu kavandi muudatusettepanek nr 4:

4. Täiendada eelnõu § 1 punktis 1 muudetavat HMS § 7¹ lõiget 4 ja lisada kolmas lause järgmises sõnastuses:

„Automaatselt haldusaktile lisatakse käesoleva seaduse § 27 lõikes 1 nimetatud e-tempel, välja arvatud juhul, kui käesoleva seaduse kohaselt võib haldusakti menetlusosalisele teatavaks teha vabas vormis.“.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (muudatusettepaneku poolt 6: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein; vastu 1: Priit Sibul).

Helin Leichter sõnas, et eelnõu on läbinud keele- ja normitehnilise toimetuse ning tutvustas tehtud keeleparandusi.

Ando Kiviberg tegi ettepaneku teha menetlusotsused.

Otsustati:

- 2.1.** Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 10.06.2026 (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Priit Sibul, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).
- 2.2.** Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Priit Sibul, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).
- 2.3.** Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 17.06.2026 (konsensus: Jüri Jaanson, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Priit Sibul, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Tanel Tein).

3. Info ja muud küsimused

Infot ja muid küsimusi ei olnud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Ando Kiviberg
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Markus Veia
protokollija